

PHÁT TRIỂN NGÀNH NGHỀ VÀ DỊCH VỤ Ở NÔNG THÔN THỪA THIÊN - HUẾ HIỆN NAY

NGUYỄN XUÂN KHOÁT
ĐHSP HUẾ

Thừa Thiên - Huế hiện có trên 113.000 hộ gia đình với 76% dân số và 70% lao động sống ở nông thôn, trong đó 76% hộ thuần nông. Những năm qua nhờ sự vận dụng sáng tạo những chủ trương, chính sách mới của Đảng và Nhà nước về việc giải phóng lực lượng sản xuất ở nông thôn, nền kinh tế nông nghiệp Thừa Thiên - Huế đã có bước phát triển nhất định, năng giá trị tổng sản lượng nông nghiệp từ 116 tỷ (1990) lên 130 tỷ (1991) và 131,9 tỷ (1992). Tuy nhiên do điều kiện đất ít, người đông, các ngành nghề chậm phát triển, nên vấn đề việc làm, thu nhập và đời sống của nhân dân còn rất nhiều khó khăn. Năm 1992 là năm được mùa nhất từ trước đến nay, nhưng bình quân lương thực đầu người trong nông dân cũng chỉ đạt 376 kg/năm.

Điều đáng chú ý là số hộ khá có thu nhập từ ngành nghề và dịch vụ chiếm tỷ lệ 25-30%. trong khi hộ nghèo có tỷ lệ dưới 20% trong tổng thu nhập. So sánh các loại hình kinh tế hộ ở nông thôn thì những hộ thuần nông có mức thu nhập thấp nhất.

Vì vậy, phát triển ngành nghề và dịch vụ nhằm chuyển dịch cơ cấu kinh tế, thay đổi cơ cấu ngành nghề và cơ cấu lao động ở nông thôn theo hướng giảm lao động thuần nông, tăng lao động trong các ngành nghề và dịch vụ, tăng thu nhập, giảm bớt sự nghèo đói ở nông thôn đang là một trong những vấn đề cấp thiết, vừa cơ bản vừa lâu dài ở Thừa Thiên-Huế hiện nay.

Để giải quyết vấn đề cấp thiết đó, trong những năm trước mắt đòi hỏi phải thực hiện một số việc sau đây:

- **Một là:** Xây dựng một chương trình đồng bộ, sát hợp và có tính khả thi cao về phát triển ngành nghề và dịch vụ, coi đó là con đường tốt nhất để tạo việc làm và tăng thu nhập ở nông thôn. Từng bước cơ cấu lại ngành nghề, cây trồng, vật nuôi để khắc phục những mất cân đối lớn giữa lao động và tư liệu sản xuất; giữa quỹ thời gian lao động dư thừa và mức thu nhập của người lao động; giữa sản xuất nông nghiệp và chế biến, vận chuyển và tiêu thụ sản phẩm... Đồng thời, gắn việc khôi phục, mở rộng các ngành nghề

truyền thống với việc du nhập tạo ra những ngành nghề mới với các định hướng cơ bản: hướng vào sử dụng nguyên vật liệu tại chỗ, công nghệ đơn giản, sử dụng nhiều lao động; hướng vào phục vụ nhu cầu sản xuất và sinh hoạt tại chỗ, trên cơ sở đó mở rộng hợp tác liên doanh với thị trường; và hướng vào quy mô nhỏ và vừa.

- **Hai là:** Tạo môi trường kinh doanh thuận lợi, gắn thị trường nông thôn với thị trường trong nước và quốc tế. Trước mắt cần khơi thông những bế tắc về tiêu thụ nông sản hàng hóa, kịp thời cung cấp những thông tin cần thiết về thị trường, giá cả, mặt hàng để giúp nông dân định hướng trồng cây gì, nuôi con gì, sản xuất kinh doanh hàng hóa gì có hiệu quả nhất. Mặt khác, tạo lập thị trường tiêu thụ tại chỗ như nâng cấp xây dựng các xí nghiệp thực phẩm đông lạnh xuất khẩu, các cơ sở chế biến thức ăn gia súc... trên cơ sở đó khuyến khích mọi người sản xuất ra ngày càng nhiều nông sản hàng hóa và các mặt hàng tiêu dùng khác cho xã hội. Tránh để tình trạng tư thương ép giá, đim giá hàng hóa của nông dân.

- **Ba là:** Gắn phát triển ngành nghề và dịch vụ ở nông thôn với phát triển sản xuất nông nghiệp và công nghiệp nói chung. Các ngành nghề và dịch vụ tạo ra các sản phẩm chủ yếu phục vụ cho sản xuất và đời sống sinh hoạt ở nông thôn. Bởi vậy các cơ sở sản xuất cơ khí chế tạo công cụ cầm tay, đập chân; các cơ sở chế biến nông sản, sản xuất hàng tiêu dùng; các dịch vụ cần thiết để phát triển sản xuất nông nghiệp như cung cấp phân bón, thuốc trừ sâu, chữa máy móc, vận chuyển... cần được quan tâm phát triển. Mặt khác các ngành nghề dịch vụ ở nông thôn không thể phát triển mạnh nếu tách khỏi sự phát triển của tổng thể ngành công nghiệp nói chung. Vì vậy trong những năm trước mắt chúng phải đảm nhiệm tốt chức năng vệ tinh, hỗ trợ và bổ sung cho công nghiệp trung ương và đô thị bằng những ưu thế của mình (linh hoạt, dễ thích nghi, đáp ứng nhanh nhu cầu, thu hồi vốn nhanh...) tạo nên sự phân công lao động hợp lý để cùng nhau phát triển.

- **Bốn là:** Đẩy mạnh chương trình "tín dụng nông thôn" tạo và tích tụ vốn từ nhiều nguồn, trước hết từ kinh tế hộ gia đình. Có thể miễn thuế cho những hộ nông dân làm ngành tiểu thủ công nghiệp để khuyến khích họ sản xuất kinh doanh. Đồng thời có những chính sách khuyến khích các nhà đầu tư thuộc các thành phần kinh tế chuyển dịch vốn đầu tư về các vùng nông thôn. Mặt khác cần tranh thủ tối đa và sử dụng có hiệu quả nguồn đầu tư nhân đạo quốc tế cho phát triển kinh tế-xã hội nông thôn, thông qua phát triển các ngành nghề. Qua đó dần dần hình thành các vùng sản xuất hàng hóa tập trung cao nông nghiệp và phi nông nghiệp theo hướng "ai giỏi việc gì làm việc nấy" với các hình thức hộ chuyên, làng chuyên, xã chuyên...

- **Năm là:** Xây dựng chính sách đào tạo hợp lý, khuyến khích chuyển giao công nghệ, tư vấn và môi giới trong việc phát triển ngành nghề dịch vụ ở nông thôn.

Do mức sống còn thấp, trình độ văn hóa chưa cao, nên phần lớn do các hộ nông dân gặp rất nhiều khó khăn, lúng túng trong việc tiếp cận cơ chế thị trường, tiếp thu các tri thức công nghệ mới, tổ chức quản lý các quá trình sản xuất kinh doanh... Vì vậy, nhà nước và chính quyền các cấp cần đầu tư một số vốn nhất định để mở các lớp đào tạo, huấn luyện tay nghề cho các tầng lớp lao động, giúp họ có khả năng tìm được việc làm và làm việc có hiệu quả, thu nhập cao. Đồng thời sớm có chính sách, quy chế khuyến khích các tổ chức, cá nhân trong việc chuyển giao công nghệ, tư vấn và môi giới cho nông dân xây dựng và thực thi các dự án phát triển các ngành nghề và dịch vụ ở nông thôn.

- **Sáu là:** Đầu tư thích đáng cho việc xây dựng kết cấu hạ tầng ở nông thôn, như hệ thống giao thông vận tải, năng lượng, thông tin liên lạc... Vì đây là một tiền đề quan trọng cho sự phát triển các ngành nghề và dịch vụ ở nông thôn. Thực tế cho thấy sự yếu kém về kết cấu hạ tầng đang là một trở ngại rất lớn đối với việc phát triển ngành nghề và dịch vụ ở nông thôn. Nó không những làm tăng giá thành sản phẩm, làm giảm khả năng cạnh tranh mà còn hạn chế những khả năng tiếp thị, tiếp nhận công nghệ sản xuất mới hoặc ngành nghề mới. Vì vậy, trước mắt cần tập trung giải quyết các công trình trọng điểm như củng cố trung ương mở rộng nâng cấp quốc lộ I, cảng, sân bay... hoàn chỉnh các công trình thủy lợi đã có, xây dựng mới đập Truồi (Phú Lộc) và thủy điện nhỏ ở miền núi, đồng thời giải quyết bằng được đường giao thông ổn định và các trục được nhánh phục vụ đắc lực cho quá trình phát triển kinh tế-xã hội ở địa phương ♣